

ԵՐԵՒԱՅ—ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ

(ENFANT—BIBELOT ¹⁾)

ՖԲԱՆՍՈՒԱ ԿՈՊԷՒԻ, Թարգմ. Մ. Նաւասարդեանի

Երբ հասարակութեան հարուստ դասակարգը իմացաւ թէ տի-
կին Տիշլէրը «հետաքրքրական դրութեան մէջ է գտնուում», վերին
աստիճանի զարմացաւ: Նախ պէտք է ասել, որ ոչ ոք չէր կարծի
թէ ոսկիներով կռած այն պարկը—Տիշլէրը, ընդունակ կը լինէր
այնպիսի քաջագործութեան, քանի որ նա արդէն չխտն տարին
անցած՝ պսակել էր մի շատ ջանքէլ կնոջ հետ:

Եւ ուղիղ, ինչի էր ամուսնացել նա, քանի որ նոր էր կա-
ռուցել Պրոնի փողոցի վրա մի փոքրիկ հիւրանոց իր որդեգրուհի՝
Լուիզ Կաւալիէի համար—իսկական անունը Էլիզա Նաւէ էր—
տարւայ վերջին հանդէսի այն փառահեղ սանամայրը, որի քաղց-
րահնչիւն տխրոսը ճառագայթում էր Մորրիսի բոլոր սիւների
վրա:

Բայց Տիշլէրը խորամանկ էր և գիտէր ինչ էր անում փեսայ
դառնալով Պարիզի բորսայում պատուաւոր անուն վալյելոզ մի միջ-
նորդի, համարեա մի խեղճ միջնորդի, որը իր աղջկան միայն եր-
կու հարիւր հազար Ֆրանկ էր օժիտ տալիս: Այո, հիանալի զործ
էր անում Տիշլէրը, խառնելով պատուաւոր կերպով վաստակած փոք-

¹⁾ Bibelot—հշանակում է փոքրիկ անօթներ, հանքալին կտորներ,
քիւրեղներ և ալն, որոնցով զարդարում են բուխարու թարաքներ, գրա-
կալներ և երբեմն էլ դարսում են սեղանների վրա:

րիկ գումարի հետ իր անւանարկ, կասկածելի միլիոնները. և այժմ երբ նա տեսնում էր իր ճաշկերոյթներին, որոնց նախագահում էր իր ջահել կինը, նստոտած պատուաւոր նոտարներ և դրամատների վարիչներ, քմծիծաղ էր տալիս ալեխառն բեղերի տակից և ազատ ընթացք էր տալիս տոմբալաներով խնդրած փորին զարթանալու, մտաբերելով այն վայրկեանները՝ երբ Ֆրանքֆուրտից նոր եկած իբր հին շորեր վաճառող հրէայ՝ կանչում էր «հին շորեր առնո՞ղ» լատինական թաղի նեղլիկ փողոցներում և երբ ուսի վրա կրում էր երկու-երեք վարտիկ և à la Dampierre մի հին գալարափող:

Անկասկած կինը թանգ արժէք իրեն, շատ թանգ, այն սիրուն ցոփակեաց կինը, որի հետ նա ամուսնացել էր, և շոր կարողի կամ ակնավաճառի հաշիւները նրան երբեմն ծամածռութիւններ էին պատճառում. բայց մտաբերում էր իսկոյն և եթ մի շահաւէտ ձեռնարկութեան մասին, որ ի շնորհս նոր հաստատած յարաբերութիւնների՝ կարողացաւ սկսել մի սքանչելի մասնաժողովի խորհրդով, որի անդամներն էին վաղեմի կուսակալներ և Օ* մակաղբւած անուններ. երազում էր ամուսնաց վերջը տեղի ունենալիք համարատուութեան մասին, որը բեղմնաւոր էր երևում և լմփող ծիծաղելով ասում էր—«ամբողջ վաստակն այս է»:

Այսպէս ահա նրա բաղտաւորութեան մէջ տեղի չունեցաւ ոչ մի կասկած, երբ կինը նրան յայտնեց թէ նա շուտով հայր է դառնալու և այդ յղութեան աչքալոյսը շատ ճշտօրէն ընկունեց, մի առանձին հպարտութեամբ, որը վայել է այնպիսի հանգամանքներում հիսունամեաց տղամարդուն, բորսայ յաճախող սամոյր օձիքաւոր բոլոր ջահիլների կողմից, որոնք նրան շնորհաւորելու եկան բաղտաւոր մանուկի պատճառով, բորսայի կամարազարդ սրահում: Ի՛նչ և է: Այն գիժ, հիանալի տիկին Տիշլէրի անձնաւորութիւնը չէր յարմարւում մայրութեան գաղափարին: Այդ ինչպէս. մօտ օրերումս նա որդու տէր կը լինի, այն կապուտակն ու կիտրոնագոյն նուրբ պարիզուհին, որը ընթրիքների աւիթով հնարել էր մի տեսակ զարդարանք, մի վերին աստիճանի հրապուրիչ սրտաձև ուսամերկութիւն. շուտով մայր էր դառնալու այն կոտիլիոնի թագուհին, որը բարեգործական նպատակով կայացրած մի փիճակախոսղի միջոցին իրաւունք էր տւել, քսան ու հինգ ոսկի ստանալու հա-

մար, ամենախե հարստականներից մէկին համբոյններ դրոշմելու շեղական թուի կաշւից շինած ձեռնոցի ամբողջ երկարութեամբ, որը ծածկում էր նրա կլոր թւը: Պառաւ տիկին Բագէրը, Սէնտ-Սնորէ արւարձանի այն ամենաչար լեզուն, որը Տիշլէրի դաշինք կապելու օրը ասել էր այս ուշագրաւ խօսքը, «այս կինը սարսափելի կը լինի յիսուն տարեկան հասակում». այդ պառաւ տիկին Բագէրը յայտնում էր ամեն մի ցանկացողին, որ այնպիսի «խախտել», չասենք աւելին, անընդունակ էր կտտարել ընտանիքի մօր պարտաւորութիւնները:

*
* *

Բայց չէ, ամենեւին: Այն Կարաբոս ջաղուկը սխալեց իւր գուշակման մէջ, կամ, ուրիշ ոչինչ չլինի, սկզբում այնպէս էր թւում թէ սխալում էր: Տիկին Տիշլէրը ծնեց մի թմիլիկ աղայ—ինդրեմ, լսւ հասկացէք, — և Ֆրանսիացի թագաժառանգի ծնունդը, որ իր օրօրոցի վրա կապոյտ ժապակէն էր կրում, աւելի սիրալիր ընդունելութիւն չէր գտնի քան թէ փոքրիկ Գիւստաւինը: Ի հարկէ, երբ «գիտութեան իշխանը» մանկաբարձուհու ձեռքով լողացրած և բարուրած նորածինը ներկայացրեց ծննդկանին.— կոնք դուլս, անատամ, կոյր, մորթին կարմիր և խորշմած ինչպէս մի պահունի խնձոր—ջահլ կինը իսկոյն և եթ բացականչեց. «Տէր Աստած, ի՞նչ տղեղ է»: Բայց մայրական բնազդը յաղթանակեց և այնպէս եղաւ, որ հետաքրքիր գունատ հիւանդը, բարձի վրա պառկած՝ առանց զղանքի համբուրեց հինգ րոպէական հասակի արարածին, որի գէմքը, նոյն միջոցներում, ձեռագիր յիշատակարանների և գեղեցիկ դպրութեան ակադեմիայի անդամի երեսին էր նմանում: Իսկ ինչ վերաբերում է հօրը, այս դէպքում նա կատարեալ էր, ցոյց աւելց ամենահաճելի քնքշութիւն, և, մեղանք քեզ տէր Աստած, մի քառորդ ժամ ուշ ոտք կոխեց բորսայի շէմքի վրա, որտեղ այն օրը մի շատ նշանաւոր ժամադրութիւն ունէր Սեղէլմայէր միջնորդի հետ,—գանգրամորուս մի գեղեցիկ հրէայ, որը սխալելու չափ նմանում էր Ասուր Բանիփալ արքային, որպիսին կարելի է տեսնել Լուվրում ասօրական թանգարանի արձանների շարքում:

—Մծմայրը... որտեղ է ծծմայրը, բացականչեց ծննդկանը, հէնց որ ջահել ակադեմիկոսը իր առաջին ճիշերն արձակեց:

Մծմայրն այնտեղ էր, որին ընտրել էր կանխապէս «գիտութեան իշխանը»: Սա մի Պիկարդուհի էր ահագին ազդրներով, հրէշաւոր կոկորդով. դէմքի գոյնը աղօտոտ ծիրանի գոյն էր ներկայացնում, հիւանդանոցում սպասաւորող աղախնի գլխնոցով և հագին ունէր մի ծաղկաւուն դէիրա, որը տեսնողին նողկանք էր ազդում:

—Սարսափելի տգեղ էք, սիրելիս, բայց ոչինչ, ձեր մասին կը հոգանք:

Իսկոյն և եթ մտածեցին. սենեկակիներ, որ տիկնոջ հետ միասին «այցելել էր» բրետոնական ծովափները, յիշեց Կոնկարնօի կանանց համազգեստը:

—Յիշում էք, տիկին... այն ժիւետը և թեւատ բաճկոնակը, որ փոքր ինչ նմանւում է զուարնների բաճկոնակին՝ ուսերը ղեղին ժապաւէնով ծրած:

—Իրաւունք ունէք, Ֆաննի... իսկ գլխնոցը սքանչելի է:

*
* *

Տասն ու հինգ օրից յետոյ,—ապրիլի վերջին օրերից մէկն էր, երբ հասարակաց պարտէզներում կատառներէք բացել էին իրանց ձերմակ և վարդագոյն ծաղիկները—տիկին Տիշլէրի որդու ծծմայրը հասարակութեան համար հարցասիրական առարկայ էր դարձել Մոնսօ պարտէզում: Իր սարդինիէրի գլխնոցով—որի համար տան բարեկամներից մի նկարիչ մի մանրանկար էր կերտել ձեռաց—Պիկարդուհին նմանւում էր քսան ու չորս թնդանօթակիր մարտանաւին—գլխնոցը ծոծրակին զցած ճեմում էր, որի տակից երևում էին բոլոր գանգուրներն ու ժանեկիկները: Գեղեցիկ տիկին Սերֆը, որ մօտ ժամանակներում լոյս աշխարհ էր բերել մի փոքրիկ աղջիկ, փորձեց մրցել զարդարելով իւր աղջկայ ծծմօրը Ֆրիզօի ձևով և մի ոսկեգօծ սաղաւարտով. բայց բոլոր մայրերը միահամուռ համաձայնեցին, որ բրետոնական համազգեստը առաւել «ճաշակաւոր» էր: Այս բանում տիկին Սերֆը «փուստ» ֆիաց:

Սակայն երեսան, ժանեկիկներում թաղած, իւրաքանչիւր օր փոքր առ փոքր կորցնում էր զիւանապահ-հնազորի դէմքի ձևը, որ ծերացել էր XII դարի վանական գրութիւնների մեկնաբանութիւններով: Նա արդէն սկսել էր մի առանձին եռանդով ամուր բռնել

Իւր կապկալին ձեռնիկներով ծծմօր կարմրաւուն բութ մատը, նրա բերանը կերտում էր փոքրիկներին յատուկ անմիտ ժպիտներ և բազուկները աչժմ մեծ-մեծ բացած փաշլում էին մի աջնալիսի պաշտելի կապտագունութեամբ, որը մեզ խորին կերպով համոզում է թէ երեսանները երկնքիցն են իջնում:

Եւ իրաւ, մայրն սկսեց համարեա թէ սիրել նրան: Վերջապէս, նա փոքր եղած ժամանակ երբէք չէր ունեցած աւելի զեղեցիկ խամշուկ (տիկին) և իր որդին աւելի լաւն էր քան թէ այն խամշուկները, որոնց փորին սեղմելով կարելի է ասել տալ—հայրիկ, մայրիկ: Պէտքները կրկնապատկեցին և երբէք ոչ մի ուրիշ երեսայ չի եղել նրանից առաւել զարդարուն: Տեղի ունեցաւ մկրտութիւնը—այն հրէաները բոլորն էլ մկրտած են, կամ մօտաւորապէս—և պէտք էր տեսնել թէ ինչքան շաքարի անուշեղէն թափեց: Սեղէլմայէր կնքահայրը փոքր ինչ նեղի ընկաւ Հաւատամքի վերաբերութեամբ և ծիսակատարութիւնը տեղի ունեցաւ մի փառաւոր՝ Սուրբ Օգոստինոս կամ Երրորդութիւն եկեղեցում. քահանան իբր լաւ սկեպտիք պարիպեցի՝ գործը վերջացրեց ամբողջը մի շնչում ասելով.

—Կամենում էք քրիստոնեայ լինել: Ասեցէք կամենում եմ: Հրաժարւում էք սատանի փորձութիւններից: Ասեցէք—հրաժարւում եմ: Կրկնեցէք հետո հաւատամքը—հաւատամք ի մի Աստած, բլա, բլա, բլա, բլա, բլա, և ի կեանս յաւիտենական ամէն:

Այն օրը տիկին Տիշլէրը կրում էր մի սքանչելի գդակ և ամենը անցաւ հիանալի կերպով:

Եւ իրաւ, պառաւ տիկին Բադէրը, որին այս բոլոր պարոնները ատում են վիստ խաղալու միջոցին նենգութիւններ անելու պատճառով, շատ չար կինմարդ էր: Նա բամբասել էր տիկին Տիշլէրին, այն խեղճ, փոքրիկ կինմարդուն:

—Նա պաշտելու չափ է սիրում իր որդուն. այնպէս չէ, սիրելիս:

Այո, նա սիրում էր իր որդուն. բայց ինչպէս մի խաղալիք և ոչ առաւել: Որովհետեւ ձեզ էլ լաւ յայտնի է, որ նրա պէս մի շնորհալի անձնաւորութիւն, այնպէս «ժամանակակից»—Տէր Աստած, որքան չարն են գործածում այս խօսքը—մի անձնաւորութիւն, որն այնքան հրապուրիչ էր «շարժմունքների մէջ», զժամ

էր հնոտիների առուտութիւն: Պրւայ մոլութիւն է այս, որ ոչ մի կապ չունի արեւստասիրութեան զգացմունքի հետ, բայց որը միջոց է տալիս գլխաւորապէս հարստականներին՝ հաւատացնելու իրանց բարեկամներին, որ իրանք հազազիւտի և նրբի ճաշակ ունեն և այսպիսով լցնել իրանց մտքի և սրտի սոսկալի դատարկութիւնը: Գուշակում էք անշուշտ, որ տիկին Տիշլէրի բուդուարն ու զահլիճը լիքն էին զարդարանքներով (bibelots), նոյն իսկ շատ անյարմար էր այնտեղ մտնելը, երբ մարդիկ գալիս էին «jour fixe»-ին պէտք էր զգուշանալ ամենափոքր շարժումնք գործելուց անգամ, որպէս զի չկոտրեն Միւրանօի մի բաժակ կամ Ռուանի մի հին եղջիւրանօթ, չնայելով որ աթոռները, բոլորն էլ «հին դարի», անյարմար էին ինչպէս տանջելու գործիքները: Եւսպոնականութիւնը նոյնպէս իշխում էր տան մէջ. տիկին Տիշլէրը մինչև անգամ փոքր ինչ ճաշակ էր ներշնչել իւր ամուսնուն «բրոնզի առարկաների» և «պատքաշների» մասին. և երբեմն նկատելի էր նրանց մէջ Դրուօ հիւրանոցի, հակառակորդների հետ մրցող վաղեմի «հնոտիավաճառը» աճուրդում զնած ալբոմի մի կտորով կամ մի թրի պատեանով:

*
* *

Այսպէս ուրեմն փոքրիկ Գիւստաւը մի խաղալիք էր, սիրուն տիկին Տիշլէրի հաւաքածոյքի ամենագեղեցիկ զարդարանքը: Հէնց որ նա կարողացաւ քայլել, նրա մայրը ազատ ընթացք տւեց իւր տարազագէտ հանճարին և որդուն զարդարեց ինչպէս բալէտում պարողին: Նրա գզակների վրա կղզիաբնակ թռչունները տարածեցին իրանց երփներանգ թևերը, կօշիկների կոճակների վրա Հռենոսի կոպիճները փայլատակեցին, նրա վզնոցը թանգագին ժանեակներից էր կարւած, բոսորագոյն մախմարի և հին ոսկեգոյն առլասի հագուստներ ունէր և տասնութ ամսեայ հասակում արդէն ձեռնոցներ հագաւ: Բայց որովհետև նա խիստ գեղեցիկ սրունգներ ունէր և հարկաւոր էր անպատճառ նրանցով էլ հիացնել մարդկանց, ման էր գալիս սրնգաբաց, ինչպիսի եղանակ կուղէ թող լինէր, և դողում էր ցրտից թշառ աղքատի զաւակի նման: Այս մասին գովասանք էր, որ թափւում էր ամեն կողմից: Որքան էին սխալ ել

սքանչելի տիկին Տիշլէրի վերաբերութեամբ: Նրանից առաւել լաւ մայր չկար, զաւակը փառաւոր էր... Գիտէ՞ք որչափ մեծացել է նա... Տեսել էք նրան, սիրելի տիկին, անհաւատալի հագուստով Պերերաների տանը տեղի ունեցած մանկական երեկոյթում: Որչափ զւարճալի էր նա իւր երկճիւղ բուշտիով և զալարուն ձեռնափայտով: Որովհետեւ նա այժմ յաճախում էր բոլոր հանդէսներին, այն երեխայ-զարդարանքը, լաւ հասկացէ՛ք թէ ինչ բաներ են զգեստաւորւած երեկոյթները: Հագուստների ամենալաւ պատճառ: Մարդիկ սքանչացել էին տեսնելով նրան Հենրիկոս III-ի մանկլաւիկի տարազով, Լույովիկոս XV-ի ժամանակակից աբբայի շորերով, Մաջաւի հագուստով և Աբրուցների դեղացու համազգեստով: Նա մի հիանալի փոքրիկ տղայ էր, խօսք չկայ, իւր սեւ թաւ մագերով և լճանման խորունկ աչերով: Նա այնչափ յայտնի էր դարձել, որ մարդիկ ասում էին. «գեղեցիկ, ինչպէս տիկին Տիշլէրի որդին», և երբ հինգ տարեկան եղաւ, մայրն այլ ևս չդիմացաւ և նրա պատկերը նկարել տւեց:

Մտաբերում էք թէ որսիսի աջողութիւն ունեցաւ: Այս եղաւ առաջին «Սալոնում» պատերազմից յետոյ և ականաւոր նկարիչ Պետրիւս Բերտրանը չէ նկարել, կարելի է, առաւել լաւ պատկեր: Հէնց նշանակած օրը՝ պատկերը անւանել էին — Սպիտակ երեխայ: Եւ իրաւ, արւեստագէտը իր վրձիններով և ներկապնակով գործ էր ածել բոլոր ոչժը այնպէս, ինչպէս Թէօֆիլ Գոթիէն իւր գրչով, երբ նա գրում էր *Symphonie en blanc majeur* երկի ընտիր տողերը: Ոտնկայս սառուցեալ բեւեռային արջի մորթու վրա և տեղաւորւած ձերմակ մետաքսեայ պաստառածքի դիմացը, երեխան սպիտակ կոշիկներով, թաւշեայ ձերմակ բլուզով և գլխին մի սպիտակ խոյր կարապի փետուրով զարդարած. մի ձեռին բռնած ունէր շուշանի մի ոստ և միւսով կրթնել էր Ասորեստանի խոշոր բարակ շան վրա, ձերմակ ինչպէս ինքը:

Ամբոխը այս տեսնելով՝ գլուխ գործոց կոչեց — ասենք որ չէր էլ սխալւում — այս ձերմակութիւնների ցովութեան առաջ, և Բերտրանը շքանշան ստացաւ:

Գեղեցիկ տիկին Տիշլէրը ուրախութիւնից արբեցած՝ այլ ևս չէր բաժանուում Շանգէլիդէի պալատից, քաշ տալով իր հետ

փոքրիկ Գիւստաւին որ հագնւած էր, շատ հասկանալի է, ինչպէս իր պատկերն էր ցոյց տալիս: Նա անցնում էր հպարտ-հպարտ իր չորս կողմը շշուկներ լսելով:

— Դէհ, նայեցէք... նա է... ահա վալիս է այն ձերմսկ երեխան:

Որքան ծանօթների էր հանդիպում նա:

— Ո՛հ, սիրելի բարեկամուհիս, այս ի՞նչ աջողութիւն է... Մարդ շնչասպառում է այս պատկերների առաջ... սա մի հրաշակերտ է:

Եւ ամենքը համբուրում էին փոքրիկ մոլէլին, որ քաշ գալով երկու ժամից ի վեր՝ սովածութիւնից փորը վից-վեց էր անում: Իսկ ինքը յոգնածութիւնից յօրանջում էր:

*
* *

Այս րոպէից ի վեր երեխայ-զարդարանքը, որի փառքը գաթածնակէտին էր հասել, ընկերակցում էր իր մօրը ամեն հանգիստներում, ուր նրան տանում էր. նա մասնակցեց ամբողջ Պարիսի զին: Զիարշաւներում թողից կուրացած, բաց օդից թմրած և ժխորից ապշած՝ նա ձանձրոյթից չօրանում էր կառքում նստած մնալով և թատրոնական առաջին ներկայացումներին նրա տըժ-դոյն քնարբի երեսը խիստ աչքի էր ընկնում նախաբեմի կարմիր մախմարի վրա: Այժմ նա հռչակւած էր բոլոր յայտնի տեղերում, նիցցայում; հանքային ջրերի քաղաքներում, ծովափնեայ մոզայի լողարաններում. երբ Լիւշոնի պանդոկատները տեսնում էին նրան անցնելիս պիրենացի ուղեցոյցի տարագով հագնւած և վարձու առած էշի վրա հեծած, կամ երբ Տրուվիլի հիւրանոցի տէրերը նկատում էին նրան նաւաստու կովիկ հագուստով գնդախաղին (Lown—tennis) նայելիս, իրանց ձեռները շփում էին ասելով:

— Ահաւասիկ փոքրիկ Գիւստաւ Տիշլէրը այստեղ է... սեզոնը աջող կը լինի:

Տարիները սահում էին սակայն, անդառնալի տարիներ: Փոքրիկ Գիւստաւը աճել էր արագապէս և այն երկարատեւ բարեկենդանը, որ նա վաչելել էր մինչև այն օրը, մօտենում էր իր վախճանին. և այժմ հարկաւոր էր անպատճառ շնորհալի երեստւածին հազցնել մեծ տղայի ձեռով ինչպէս միւսները առհասարակ: Տիկին

Տիշլէրը—քանի մի ժամանակից ի վեր դեղեցիկ տիկին Տիշլէրը—միջոց դառա իր որդու զարդարանքով նորից մի «շիք» անելու. նա հաւանեց իր որդու համար և գնեց բաճկոն և վարտիք, դէպի ուսերը տարածող լայն ճերմակ օձիք և ծխնելոյզի նման գլանաձև զգակ, որով զարդարած boys-ներին տեսել էր նա յաղթական կամարի թաղում, երբ այդ երեխաները գնում են աստուածացիին պաշտամունքի, որը կատարում է մի բուրժուաչի տանը. այս տան դուռը կրում է իր վրա մի պղնձեայ թիթեղ վրան հետեւեալ խօսքերը փորագրած. «Պաշտամունքը երրորդ յարկուքն է»:

Բայց իրաւ որ այն պառաւ գիժ տիկին Բադէրը—ի դէպ, խիստ պառաւ պէտք է լինի նա, ասում են, որ Կազիմիր Պերիէին շատ բարութիւն է արել—այն անիծւած լեզուն իրաւունք ունէր, որ ասում էր թէ տիկին Տիշլէրի մայրական սէրը հաստատուն չէ: Հէնց որ երեխայ-զարդարանքը boy ձևով հագնեց՝ զարմանալի կերպով նմանում էր երիտասարդ մարդուն և մօտիկ բարեկամահիները չզլացան նկատողութիւն անել այս մասին:

—Ախ, սիրելիս, ինչպէս մեծ որդի ունէք... Որչափ պառաւեցնում է ձեզ այդ:

Այնպէս որ Գիւստաւին կոխեցին վարժատուն և անցեալ հոկտեմբերին—ժամանակն ինչպէս անցնում է— առաջինից փոխեց երկրորդ դասատունը:

Այժմ նա արդէն մի «լիմբօ» է մօտ տասնուհինգ տարեկան: Բթացած գիշերօթիկներին կեանքից՝ նա մի զգուշիւ աշակերտ է, որ թագչելով անկիւններում ծխում է իւր կօշիկների կապիճները և որը զրկւում է յաճախ տուն գնալուց: Բայց նրա մայրը չէ տրանջում այս մասին, շատ էլ չէ ցանկանում ամենքին ցոյց տալ այս կարճափարտիկ աշակերտը: Երբ, բախտի բերմունքով, նա պատժւած չէ կիրակի օրերը և զալիս է տուն, — բախտ չունի խեղճը, նրա ծնողները քաղաքում են ընթրում: Նրան կերակուր են տալիս սեղանատան մեծ սեղանի մի ծայրի վրա: Յետոյ նա սպասում է միակ լամպարով վառ լուսաւորւած, ահագին, դատարկ դահլիճում, որ սենեակի ծառան լիցէօն տանի նրան և տեսնելով մթութեան մէջ ճերմակ երեխայի պատկերի աղօտ ցոլումը, որը չիշեցնում է այն վաչրկեանները, երբ իր մայրը թւում էր թէ սիրում էր, լալիս է այն մեծ տղան, որի բեղերը բուսնում են արդէն:

Խեղճ երեխայ-զարդարանք, այլ ևս ոչ ոքին դուրս չէ գալիս նա: